

לְקַבֵּל הַהוּא אֶתְרָא דְאַקְרֵי עוֹלָה.

וְלְקַבֵּל שְׁתֵּי מִתְּנוֹת דְּהַהוּא בּוֹכְרָא דְנִטְיִיל תְּרִין
 חוֹלְקִין הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב
 אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים רַחֲמֵי וְדִינָא וְנָסִיב הַהוּא צְדִיק
 תְּרִין חוֹלְקִין דִּידיה הָדָא הוּא דְכְתִיב (דברי הימים א ה)
 נִתְּנָה בְּכָרְתּוֹ לְבָנֵי יוֹסֵף וְתִרְיִן חוֹלְקִין דְּאָבוּי וְנָסִיב
 כִּלְא הָאִי כ"ל וְאַמְלִי לְהַהוּא אֶתְרָא דְאַקְרֵי יָם. הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

הָאִי מְזַבַּח הָעוֹלָה הָיָה גְבִייה, הָא (האי) תִּשְׁעָ אַמּוֹת
 לְקַבֵּל תִּשְׁעָה דְרִגִין דְּאִיפָּא עַד צְדִיק תִּשְׁעָאָה
 דְּכוּלָּא טוֹב וְדָאִי. וְאִיהוּ כְּבַנְיָן אוֹצַר רַחֲבָה מְלֻמְטָה
 וּקְצָרָה מְלֻמְעָלָה הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים
 אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. וְהָאִי מְזַבַּח
 עֲלָאָה הוּא אֲשֶׁתּוֹ דְּהָאָדָם דְּלַעֲיִלָּא וּבְנִין כֶּךָ אַקְרֵי

לשון הקודש

שְׁנַקְרָא יָם. זְהוּ שְׁכַתּוֹב (קהלת א) כָּל
 הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

זֶה מְזַבַּח הָעוֹלָה הָיָה אֶצְלוֹ. תִּשְׁעָ אַמּוֹת
 הָלָלוּ כְּנֶגֶד תִּשְׁעָ דְרָגוֹת שְׁנֵי עַד הַצְדִּיק
 הַתִּשְׁעִי שֶׁל הַכֹּל, טוֹב וְדָאִי, וְהָיָה כְּבַנְיָן
 אוֹצַר, רַחֲבָה מְלֻמְטָה וּקְצָרָה מְלֻמְעָלָה.
 זְהוּ שְׁכַתּוֹב (בראשית ב) וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת
 הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה.
 וְהַמְזַבַּח הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה הוּא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל אָדָם

שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע כְּנֶגֶד אוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׁנַקְרָא עוֹלָה.

וּבְכַנְגָד שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ בְּכוֹר
 שְׁנוּטִיל שְׁנֵי חֲלָקִים. זְהוּ שְׁכַתּוֹב (בראשית כה)
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים, רַחֲמִים
 וְדִין, וְלָקַח אוֹתוֹ צְדִיק שְׁנֵי חֲלָקִים שָׁלוֹ.
 זְהוּ שְׁכַתּוֹב (דברי הימים א ה) נִתְּנָה בְּכָרְתּוֹ
 לְבָנֵי יוֹסֵף, וּשְׁנֵי חֲלָקִים שֶׁל אָבוּי, וְלָקַחָהּ
 הַכֹּל כֹּל הַזֹּאת, וּמִמְלֵא אוֹתוֹ מְקוֹם

מִזְבַּח הָעוֹלָה כָּמֹה דַּאתְּ אָמַר (יהושע ג) אַרְוֹן הַבְּרִית
 וְדָא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל וְאֶקְרִי מִזְבַּח מָאִי טַעְמָא אֶקְרִי
 הָכִי בְּגִין דְּכַד בְּנֵי עַלְמָא לָא מְכַשְׁרֵן עוֹבְדֵיהוּ אִיהִי
 דְּבַחָא לֹון הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כ"ו) וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם
 אֶף אֲנִי. דְּהָא כָּל מָאֲנִי קֶרְבָּא דְּמִלְכָּא בִּידֵיהּ
 אֶתְמַסְרוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
 שְׁלִשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֹרִייתָא
 שְׁלִימָתָא קְדֻשָּׁא בְּרוּךְ הוּא יְהִבָּה לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְבֵּי
 בַּה לְחַיֵּי עַלְמָא לְאַשְׁתַּזְבָּא מְדִינוּי דְּהַהוּא מִזְבַּח. מַה
 דְּלִית רִשׁוּ לְגַבְרָא אַחְרָא לְקֶרְבָּא לְגַבְתָּהּ.

וְכִי תִימָא הָא חֲמִינָא מִשָּׁה קָרִיב לְגַבְתָּה שְׁבַעַה
 יוֹמִין בְּקֶדְמִיתָא, תָּא חֲזִי כְּתִיב (שיר השירים ב')
 שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינוּ תַּחְבֻּקְנִי. הַאי קָרָא עַל
 כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר כַּד אִיהִי שְׁרִיָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא

לשון הקודש

וְלָכֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְיִשְׂרָאֵל
 תּוֹרָה שְׁלֹמָה לְזִכְרוֹת בַּה לְחַיֵּי עוֹלָם
 וְלְהַנְצִיל מְדִין אוֹתוֹ הַמְּזֻבָּח, מַה שְׂאִין
 רְשׁוֹת לְאִישׁ אַחַר לְקֶרֶב אֵלֶיהָ.

וְאִם תֵּאמַר, הֲרֵי רְאִינוּ שְׁמִשָּׁה קֶרֶב
 אֵלֶיהָ שְׁבַעַה יָמִים בְּהַתְחַלָּה – בַּא רְאָה,
 כְּתוּב (שיר ג) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינוּ
 תַּחְבֻּקְנִי. הַפְּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר עַל כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל, בְּשָׂהִיא שׁוֹרָה בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה

שְׁלִמְעָלָה, וְלָכֵן נִקְרָא מִזְבַּח הָעוֹלָה, כְּמוֹ
 שְׁנֶאֱמַר (יהושע א) אַרְוֹן הַבְּרִית, וְזוֹ כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָאת מִזְבַּח. מַה הַטַּעַם
 נִקְרָאת כֶּךָ? מִשׁוּם שְׁכַאֲשֶׁר בְּנֵי הָעוֹלָם
 אִין מַעֲשִׂיהֶם בְּשָׂרִים, הִיא זֹכְבַת אוֹתָם.
 זְהוּ שְׁכַתוּב (ויקרא כו) וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם אֶף
 [גַּם] אֲנִי, שְׁהֲרִי כָּל כְּלֵי הַקֶּרֶב שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 נִמְסְרוּ בְּיָדָהּ. זְהוּ שְׁכַתוּב (שיר א) הִנֵּה
 מִטָּתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

בְּכָל אֵינּוֹן שְׁבַעַת יָמִין בְּלִתּוֹ בְּשִׁלְיָמוֹ הָדָא הוּא
 דְּכִתִּיב (ויקרא ח') שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יַדְכֶם וּבְגִין כֶּךָ
 אֶקְרוּן שְׁבַעַת יָמֵי הַמְּלוֹאִים דִּי יִקָּא.

וּמַלְשָׁה דְּאִיתּוּ לֵוִי מְסִטְרָא דָּא קָרִיב בְּקַדְמֵיתָא
 לְגַבֵּי הָאִי מְזַבְתָּ. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב שְׁמַאלוֹ
 תַּחַת לְרֵאשֵׁי מָאִי רֵאשֵׁי אֱלָא בְּרִישָׁא כַּד אֶתְדַבְּקַת
 הָאִי מְזַבְתָּ בְּהָהוּא עוֹלָה שְׁמַאלוֹ אֶתְקָרִי בְּקַדְמֵיתָא,
 וְעַם כָּל דָּא אֶתְעָרוּ חֲבֵרֵיִיא בְּחִלּוּק לָבָן שְׂאִין בּוֹ
 אִימְרָא שְׁמַשׁ. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בראשית ל') מִחֲשׂוֹף
 הִלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמִּקְלוֹת. בְּגִין דְּאֶפְּרָא עַל גַּב דְּאִיתּוּ
 מְסִטְרָא דְּדִינָא אֶתְלַבֵּשׁ בְּחָסְדִּי וְקָרִיב לְגַבָּהּ וְאֶתְעָר
 חָסְדִּי עֲלָאָה בְּעֵלְמָא.

וּמַאִי קָרִיב פֶּר בְּרִישָׁא תְּמִיד שְׁלֵשׁ עוֹלָה
 וְדָאִי. וְלִבְתָּר קָרִיב פֶּר חֲטָאֵת לְמִיָּהֵב שְׁלֵמָא

לשון הקודש

בַּתְּחִלָּה. וְעַם כָּל זֶה הֵעִירוּ הַחֲבֵרִים,
 בְּחִלּוּק לָבָן שְׂאִין בּוֹ אִמְרָא שְׁמַשׁ, זֶהוּ
 שְׁכַתּוּב (בראשית ל') מִחֲשׂוֹף הִלָּבָן אֲשֶׁר עַל
 הַמִּקְלוֹת. מִשּׁוּם שְׂאֶפְּרָא עַל גַּב שְׁהוּא מְצַד
 הַדִּין, הַתְּלַבֵּשׁ בְּחָסְדִּי וְקָרִיב אֵלָיְהּ, וְהֵעִיר
 חָסְדִּי עֲלֵיוֹן בְּעוֹלָם.

וּמַה הַקָּרִיב? פֶּר בְּרֵאשִׁית תְּמִיד שְׁלֵשׁ עוֹלָה וְדָאִי, וְאַחַר כֶּךָ הַקָּרִיב פֶּר חֲטָאֵת, לְתַת שְׁלוֹם בֵּין אֹתוֹ פֶּר חֲטָאֵת וְאַחֲרָן

בְּכָל אֹתָם שְׁבַעַת יָמִים כְּלָם בְּשִׁלְמוֹת.
 זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ויקרא ח') שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא
 אֶת יַדְכֶם, וְלָכֵן נִקְרְאִים שְׁבַעַת יָמֵי
 הַמְּלוֹאִים דְּוָקָא.

וּמַלְשָׁה שְׁהוּא לֵוִי, מְצַד זֶה הוּא קָרִיב
 בַּתְּחִלָּה לְמְזַבְתָּ הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
 שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי. מַה זֶה רֵאשֵׁי?
 אֱלָא בְּרֵאשִׁי, כְּשֶׁנִּדְבְּקַת מְזַבְתָּ הוּוּ
 בְּאֹתָהּ עוֹלָה, שְׁמַאלוֹ הִיא נִקְרְאֵת

בין ההוא פר חטאת ואהרן דחב לגבה פד עבד
 עגלא (ס"א עולה) ודא פגסת ישראל וחתטאת לקבלה
 איתו. ודא פר כהן משיח פד איתו חב לגבי מזבח
 מה דלא אית פגבר אחרא אלא נוקבתא לחטאת
 ולבתר קריב עולה לגבה. פיון דאתקריב עולה לגבי
 האי מזבח פדיון מלואים הוא. מלואים לעילא
 מלואים לתתא וכלהו עלמין בחדוה, דהא
 מטרוניתא אתחברת בבעלה וכדין קריב לגבי ההוא
 מזבח איל המלואים.

ויהיב מההוא דמא על תנוף אודנא דאהרן פגין
 דתהוי רכיבא למשמע פרכיכו ולא בקשיו.
 ויקבל מלי דאורייתא דלא לאפרדא תורה שבעל
 פה מתורה שבכתב ולא שלמא עלמין פלהו וכן
 לבגיו. ופקיד לון דיתבון בההוא תרעא דההוא אהל
 למיטר ההוא אתרא דלא יתקרב ערל וטמא

 לשון הקודש

התחברה עם בעלה, ואז מקריב לאותו
 מזבח את איל המלואים.
 ונותן מאותו דם על תנוף און אהרן כדי
 שתהיה רפה לשמע פרכות, ולא בקשיו.
 ויקבל דברי תורה, שלא להפריד בין
 תורה שבעל פה מתורה שבכתב,
 ולהשלים כל העולמות, וכן לבגיו. וצוה
 אותם שישבו באותו השער של אותו

שחטא לה בשעשה עגל, וזו פגסת
 ישראל, וחתטאת היא פגגדה. וזה פר
 כהן משיח פשהוא חטא אל המזבח, מה
 שאין באיש אחר, אלא נקבה לחטאת,
 ואחר כך מקריב עולה אליה. פיון
 שהקרבה עולה למזבח הזה, אז מלואים
 היא. מלואים למעלה מלואים למטה.
 וכל העולמות בשמחה, שהרי הגבירה

וַיִּשְׁתַּלְמֹון (בלחה) בְּלֶהֹן שִׁבְעָה יוֹמִין עֲלָאִין וַיִּסְתַּלְקוּן
 בְּהַהוּא דְרָגָא דְחָס"ד דְּאִיהוּ מִתְתָּא לְעִילָא שְׁבִיעָאָה
 דְּהָא אֵינוֹן בְּקַדְמִיתָא אֲתִדְבְּקוּ בְּהַהוּא פְתַח אֶהֱל
 מוּעַד וּלְבַתָּר אֲסִתְלָקוּ לְעִילָא. וּלְבַתָּר מָה כְּתִיב
 וַיִּמְיֵנוּ תְחַבְּקֵנִי הָדָא הוּא דְכְתִיב (ויקרא ט') וַיְהִי בַיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּפְקִיד לִיהּ לְמִיסַב הַהוּא
 עֲגַל דְּחָב בֵּיהּ וַיִּקְרַבְנִיָּה לְגַבִּיָּה הַהוּא מְזֻבַּח וְאִיהוּ
 תָּוָה פְּסִיף לְקַרְבָּא לְגַבִּיָּה דְדַחִיל מְשַׁלְּחֻבוּי.

אָמַר לִיהּ מֹשֶׁה (ע"ט) קָרַב אֶל הַמְּזֻבַּח וַעֲשֵׂה אֶת
 חֲטָאתְךָ בְּקַדְמִיתָא וְהִב מִהַהוּא דָּמָא בְּאֵינוֹן
 קַרְנוֹת בְּגִין דְּחָב בְּקַדְמִיתָא לְגַבִּיָּהוּ וּמְנַע מְנַהֲוֹן
 בְּרַבָּאן וּלְבַתָּר (ע"ט) וְאֶת הַדָּם יִצַק אֶל יְסוּד הַמְּזֻבַּח
 לְאַצְקָא בְּהַהוּא יְסוּד. מָאִי יִצַק בְּמָה דְאֵת אָמַר
 (מלכים א' ז') וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק.

לשון הקודש

לְהַקְרִיב אֵלֶיהָ, שִׁפְחָד מְשַׁלְּחֻבוּתִיהָ.
 אָמַר לוֹ מֹשֶׁה (ע"ט), קָרַב אֶל הַמְּזֻבַּח
 וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ – בְּתַחֲלָה, וְתַן
 מֵאוֹתוֹ דָּם עַל אוֹתָם קַרְנוֹת, מְשׁוּם
 שִׁחָטָא בְּתַחֲלָה אֲצֻלָּם וּמְנַע מִהֶם
 בְּרַכּוֹת, וְאַחַר כֵּן (ע"ט) וְאֶת הַדָּם יִצַק אֶל
 יְסוּד הַמְּזֻבַּח, לְצַקֵּת בְּהַהוּא אוֹתוֹ יְסוּד. מָה
 זֶה יִצַק? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' ז') וַיַּעַשׂ אֶת
 הַיָּם מוּצָק.

הָאֵהֱל, לְשַׁמֵּר אוֹתוֹ מִקּוּם שְׁלֵא יִקְרַב
 עָרַל וְטָמֵא, וַיִּשְׁתַּלְמֹון כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים
 הָעֲלִיּוֹנִים, וַיַּעֲלוּ בְּאוֹתָהּ הַקְּרָנֹת הַחֲסָד
 שֶׁהִיא שְׁבִיעֵי מִמְּטָה לְמַעְלָה, שֶׁהָרִי הֵם
 בְּתַחֲלָה נִדְבְּקוּ בְּאוֹתוֹ פְתַח אֶהֱל מוּעַד,
 וְאַחַר כֵּן הִתְעַלּוּ לְמַעְלָה. וְאַחַר כֵּן מָה
 כְּתוּב? וַיִּמְיֵנוּ תְחַבְּקֵנִי. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ויקרא
 ט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן,
 וְצִוָּה אוֹתוֹ לְקַחַת אוֹתוֹ עֲגַל שִׁחָטָא בּוֹ
 וַיִּקְרַיְבוּ לְאוֹתוֹ מְזֻבַּח, וְהוּא הִנֵּה מִתְבַּנֵּשׂ

וּלְבַתָּר קָרִיב לְהֵיחֹא מִזִּבְחַת הַהוּא עוֹלָה וְעֶבֶד
 בְּקַדְמֵיחֹא רֹאשׁ וּלְבַתָּר רִגְלֵי. וּלְבַתָּר עַל
 יִשְׂרָאֵל קָרִיב שְׁעִיר עִזִּים דְּהָא מִהֵחֹא סְטָרָא דִּי צָר
 הָרַע אֲתִדְבָּקוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה וּלְבַתָּר עֵגֶל וְכִבְשׁ
 לְעוֹלָה. תָּא חֲזִי בְּקַדְמֵיחֹא עֵגֶל לְחִטָּאת פִּינּוּן דְּקָרִיב
 לִיָּה בְּשָׁלִימוֹ לְגִבְיָהּ אֲמִיָּה לְבַתָּר קָרִיב לִיָּה לְגִבְיָהּ
 אֲבוּי. הָדָא הוּא דְכָתִיב לְעוֹלָה, וּלְבַתָּר שׁוֹר וְאֵיל
 לְשָׁלָמִים דְּהָא שְׁלָמָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין וְהָאִי שׁוֹר
 דְּסְטָרָא דְשְׁמָאֵלָא.

וְאֵילֹו דִּי צָחֵק לֹא עֶבְדִּין דִּינָא אֲלָא לְשָׁלָמִים
 שְׁלָמָא לְעֵילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא וְכִדִּין קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פִּתַּח עַלִּיָּהּוּ (תהלים קל"ג) הִנֵּה מָה טוֹב
 וּמָה נָעִים שִׁבְתָּ אַחִים גַּם יַחַד. שִׁבְתָּ אַחִים יְמִינָא
 וּשְׁמָאֵלָא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן. גַּם לְאַכְלֵלָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל

לשון הקודש

שְׁהֵנָה שְׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְשׁוֹר זֶה שֶׁל
 צַד הַשְּׁמָאֵל.

וְאֵילֹו שֶׁל יִצְחָק לֹא עוֹשִׂים דִּין אֲלָא
 לְשָׁלָמִים, שְׁלוֹם לְמַעַלָּה שְׁלוֹם לְמַטָּה,
 אִזְּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פִּתַּח עַלִּיהֶם, (תהלים
 קל"ג) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שִׁבְתָּ אַחִים
 גַּם יַחַד. שִׁבְתָּ אַחִים - יְמִין וּשְׁמָאֵל,
 מִשָּׁה וְאַהֲרֹן. גַּם - לְהַכְלִיל אֶת כַּנְּסַת
 יִשְׂרָאֵל. יַחַד - צְדִיקָה, הַכֹּל בְּיַחְדוֹ שְׁלָם

וְאַחַר כֵּן הַקָּרִיב לְאוֹתוֹ מִזִּבְחַת אוֹתָהּ
 עוֹלָה, וְעֵשָׂה בְּתַחֲלָה רֹאשׁ, וְאַחַר כֵּן
 רִגְלֵי, וְאַחַר הַקָּרִיב עַל יִשְׂרָאֵל שְׁעִיר
 עִזִּים, שְׁהָרִי מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל צַד הָרַע
 נִדְבָּקוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה. וְאַחַר כֵּן עֵגֶל וְכִבְשׁ
 לְעוֹלָה. כֹּא רָאָה, בְּהַתְחַלָּה עֵגֶל לְחִטָּאת.
 פִּינּוּן שֶׁהַקָּרִיב אוֹתוֹ בְּשָׁלְמוֹת אֵל אֲמוֹ,
 אַחַר כֵּן הַקָּרִיב אוֹתוֹ לְאֲבוּי. זֶהוּ שִׁפְתוֹב
 לְעַלָּה. אַחַר כֵּן, שׁוֹר וְאֵיל לְשָׁלָמִים,

יָתֵד. צַדִּיק בְּלֹא בִיחֻדָּא (שְׁלִימָא) שְׁלִימָתָא בְּדִין
 מָה כְּתִיב בְּשִׁמְן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן
 בֵּינוֹן דְּאִתְחַבְּרוּ דְכָר וְנוֹקְבָא שְׁלִים בְּגִין כְּדָּ בְּשִׁמְן
 הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ בְּקִדְמִיתָא עֲתִיקָא דְכוּלָּא רִישָׁא
 דְכָל רִישֵׁין.

יֹרֵד עַל הַזָּקֵן דָּא חֶסֶד וְגִבּוּרָה וְתַפְאֶרֶת דְּכוּלָּהּוּ
 אֶקְרוּן זָקֵן. (בְּרֵאשִׁית כ"ד) וְאַבְרָהָם זָקֵן. (שֵׁם כ"ז) וַיְהִי
 כִּי זָקֵן יִצְחָק. (שֵׁם מ"ח) וְעֵינַי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מִזָּקֵן. עַל
 פִּי מְדוּתָיו. דָּא צַדִּיק וְאִיהִי פִי מְדוּתָיו. וְלִבְתָּר כְּטַל
 חֶרְמוֹן שְׂוֹרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן. אֵלֵין שְׁבַע הָרִים
 דְּאֶקְרוּן הַרְרֵי צִיּוֹן. כִּי שָׁם צִוָּה יי אֶת הַבְּרָכָה. בֵּינוֹן
 דְּאִתְחַבְּרוּ. חַיִּים עַד הָעוֹלָם דָּא עֵין חַיִּים בְּהַהוּא
 עוֹלָם. וְכָל דָּא בְּגִין הַנְּהוּ קַרְבְּנֵין דְּמַתְעַרִין טִיבו
 לְעִילָא וְתַתָּא.

לשון הקודש

(גבורה). (שם מ"ח) וְעֵינַי יִשְׂרָאֵל (תפארת) כְּבָדוּ
 מִזָּקֵן. עַל פִּי מְדוּתָיו - זֶה צַדִּיק, וְהוּא פִי
 מְדוּתָיו. וְאַחַר כֵּן, כְּטַל חֶרְמוֹן שְׂוֹרֵד עַל
 הַרְרֵי צִיּוֹן - אֵלֵין שְׁבַע הָרִים שְׁנִקְרָאוּ
 הַרְרֵי צִיּוֹן. כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה -
 בֵּינוֹן שְׁהִתְחַבְּרוּ. חַיִּים עַד הָעוֹלָם - זֶה עֵין
 חַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וְכָל זֶה מְשׁוּם אוֹתָם
 קַרְבְּנוֹת שְׁמַעֲרִים טוֹב לְמַעְלָה וְלַמָּטָה.

וּמְשָׁלוּ. וְאֵז מָה כְּתוּב? בְּשִׁמְן הַטּוֹב עַל
 הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן. בֵּינוֹן שְׁהִתְחַבְּרוּ
 זָכָר וְנוֹקְבָה שְׁלֵם, מְשׁוּם כְּדָּ בְּשִׁמְן הַטּוֹב
 עַל הָרֹאשׁ, בְּהִתְחַלָּה הַעֲתִיק שֶׁל הַבַּל,
 רֹאשׁ כָּל הָרֹאשִׁים.

יֹרֵד עַל הַזָּקֵן - זֶה חֶסֶד וְגִבּוּרָה
 וְתַפְאֶרֶת, שְׁכָלָם נִקְרָאוּ זָקֵן. (בְּרֵאשִׁית כ"ד)
 וְאַבְרָהָם זָקֵן. (שֵׁם כ"ז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק

וּלְבַתָּר הָכִי כִהְיִי דְמִסְטָרָא דְחַסְדֵי קַרְבִּין לְגַבִּיהַ
 דִּיהוּא מְזַבַּח מָה דְלִית רִשׁוֹ לְגַבְרַא אַחְרָא
 לְקַרְבָּא. וְנִכְסִין נִכְסַת קוּדְשִׁין בְּצַפּוֹנָא דְמְזַבַּח, בְּגִין
 דְבִסְטָר צַפּוֹנָא דְאִית בָּהּ, כִּד קָרִיב גְבוּרָה לְגַבִּיהַ
 עֲבָדָא אֵינוֹן נוֹקְמִין, בְּגִין כִּד עֲבָדִין כִּהְיִי שְׁלָמָא
 בְּעֵלְמָא דְלֹא יתּוֹקֵד עֲלֵמָא בְּשִׁלְהוּבוֹי דְמְזַבַּח. וְכִדִּין
 חַיִּים נִחְתִּין לְעֵלְמָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב (מְלָאכִי ב) בְּרִיתִי
 הִיְתָה אִתּוֹ חַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. מָאֵי טַעְמָא חַיִּים בְּגִין
 דִּיהוּא עֲבָד שְׁלוֹם.

וּכְהִי עֲבָדִין שְׁלוֹם בְּקַרְבָּנָא מָאֵי קַרְבָּנָא לְבָן
 וְאָדָם. חֵלֶב וְדָם. חֵלֶב לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא
 שׁוֹפָרָא דְכוּלָּא. חֵלֶב הָאָרֶץ מִתְרַגְּמִין שׁוֹפָרָא
 דְאָרְעָא. דָּם לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי נַפְשׁ דְכְּתִיב
 נִשְׁבַּע יְיָ צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ (עֲמוֹס ו' נִשְׁבַּע יְיָ בְּנַפְשׁוֹ). וְכִר

לשון הקודש

אתו החיים והשלום. מה הטעם חיים?
 משום שהוא עושה שלום.

וכהנים עושים שלום בקרבן. מהו
 הקרבן? לבן ואדם, חלב ודם. חלב כנגד
 אותה דרגה של יפי של הפל. חלב
 הארץ תרגומו יפי הארץ. ודם כנגד
 אותה הדרגה שנקראת נפש, שכתוב
 (ירמיה נא) נשבע ה' צבאות בנפשו [עמוס ו'
 נשבע ה' בנפשו]. ובן אדם, כשמוקריב דם

ואחר כך הכהנים שמצד החס"ד קרבים
 לאותו מזבח, מה שאין רשות לאיש
 אחר לקרב, ונשחטים שחיסת הקדשים
 בצפון המזבח, משום שצד צפון שיש
 בה כשקרבה גבורה אליה, עושה את
 אותן נקמות, משום כך עושים הכהנים
 שלום בעולם, שלא ישרף העולם
 בשלהבות המזבח, ואז יורדים חיים
 לעולם. זהו שכתוב (מלאכי ב) בריתי היתה

נֶשֶׁה פֶּד קָרִיב הָאִי דְמָא כְּאִילוּ מִקָּרִיב נִפְשִׁיהָ הָדָא
הוּא דְכָתִיב (ויקרא יז) כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יִכָּפֵר.

וּבְגִין כֶּךָ אִזְהַר לֹון אִזְרִייתָא, מָאן דִּיכּוּל מִהֵהוּא
חֶלֶב וְדָם דְּמִקָּרְבִין מֵינָה לְמִדְבַּחַא יִשְׁתַּצִּי
מִהֵהוּא מִדְבַּחַא, הָאִי דְכָתִיב וְנִכְרַתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת
מֵעַמִּיהָ. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דִּהְוָה לִיהָ לְמִקָּרְבִיהָ
לְהֵהוּא חֶלֶב עַל מִדְבַּחַא וְהֵהוּא דָם בִּיסוּד לְאַכְלָלָא
מִדַּת יוֹם בְּלִילָה וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם.

וּבְעוֹלָת הַתָּמִיד דְּאִיהִי כְּלָלָא דְכוּלָא לְכַפֵּרָא עַל
כָּל יִשְׂרָאֵל עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה
הַנִּתְּקָ לַעֲשֵׂה. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דִּהָא אֲרַבָּא (ס"ת אַתְרָא)
דְּרַגָּא דְעוֹלָה עֲשֵׂה אִיהוּ. וְעַבְדִּין לִיהָ מִתְּנוּת
לְאַכְלָלָא לְהֵהוּא אַתְרָא דְאַקְרִי כ"ל וְלִישְׂרָאֵל.
וְלֹאֵן אַתְרָא יְהִינן אֵינּוֹן מִתְּנוּת. חָדָא בְּקָרְן

לשון הקודש

בְּלִילָה וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם.
וּבְעוֹלָת הַתָּמִיד שֶׁהִיא כְּלָלוֹת שֶׁל הַכֹּל,
לְכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא
תַעֲשֶׂה הַנִּתְּקָ לַעֲשֵׂה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁהָאֲנִיָּה וּמְקוֹם הַזֶּה דְּרַגָּה שֶׁל עוֹלָה עֲשֵׂה
הִיא, וְעוֹשִׂים לָהּ מִתְּנוּת לְהַכְלִיל לְאוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא כָּל וְלִישְׂרָאֵל.
וְלֹאֵיזָה מְקוֹם נּוֹתְנִים אוֹתָן מִתְּנוּת?
אַחַת בְּקָרְן מְזֻרְחִית צְפוֹנִית לְעוֹרֵר

זֶה, כְּאִילוּ מִקָּרִיב נִפְשׁוֹ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ויקרא
יז) כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יִכָּפֵר.
וּמִשּׁוּם כֶּךָ הִזְהִירָה אוֹתָם הַתּוֹרָה, מִי
שִׂיאֲכַל מֵאוֹתוֹ חֶלֶב וְדָם שֶׁמִּמֶּנּוּ
מִקָּרְיָבִים לְמִזְבֵּחַ, יִכְלָה מִהַמְזַבֵּחַ הַהוּא.
זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְנִכְרַתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת
מֵעַמִּיהָ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִיא לוֹ
לְהַקְרִיב אֶת אוֹתוֹ חֶלֶב עַל הַמְזַבֵּחַ,
וְאוֹתוֹ דָם בִּיסוּד, לְהַכְלִיל מִדַּת יוֹם

מְזַרְחִית צְפוּנִית לְאַתְעָרָא מְזַרְחָ דְאִיהוּ רְחִמֵי
 וְלַאֲתְעָרָא צְפוּן בְּחֻדְוָה לְגַבִּיהַ דְהָהוּא מְזַבְתָּ. וְלִבְתָּר
 בְּקֶרֶן מְעַרְבִית דְרוּמִית לְאַכְלָלָא הָהוּא מְזַבְתָּ דְאַקְרִי
 מְעַרְבַּ בְּדָרוּם דְאִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין כֶּךָ כִּלְא חָדָא
 מִתְנָה חָדָא הוּא דְכְתִיב שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ
 תַחֲבַקְנִי. שְׁמַאלוֹ דְמְזַרְחָ דְאִיהוּ צְפוּן תַחַת לְרֵאשֵׁי
 בְּקַדְמוּתָא. וְהָדָר וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי דְאִיהוּ חֶסֶד.

דָּבָר אַחַר מָאִי טַעְמָא דְלֹא יַהֲבִין מִתְנָה בְּקֶרֶן
 דְרוּמִית מְזַרְחִית, צְפוּנִית מְעַרְבִית. דְהָא
 הָהוּא קֶרֶן דְרוּמִית מְזַרְחִית אִיהוּ בְּקַדְמוּתָא כִּד
 סְלִקִין בְּהִנְיָא בְּהָהוּא כִּבְשׁ דְבְּדָרוּם סְטָרָא וְחוּלְקָא
 דִּידְהוּ דְאִיהוּ חֶסֶד. וְאַמְרִינָן כָּל פְּנִיּוֹת שְׂאֵתָה פּוּנְהַ
 אִיהוּ אֵלָא דְרָךְ יָמִין לְמְזַבְתָּ בְּגִין לְחַבְרָן סְטָרָא
 דְמְזַרְחָ בְּהָהוּא מְזַבְתָּ וְהָהּ לִיהַ לְכַהֲנָא לְמִיתָב מִתְנָה

לשון הקודש

דָּבָר אַחַר, מָה טַעַם שְׁלֹא נּוֹתְנִים
 מִתְנָה בְּקֶרֶן דְרוּמִית מְזַרְחִית, צְפוּנִית
 מְעַרְבִית? שְׁהִרֵי אוֹתָהּ קֶרֶן דְרוּמִית
 מְזַרְחִית הִיא בְּתַחֲלָה, כְּשֶׁעוֹלִים הַכְּהֻנִים
 בְּאוֹתוֹ כִּבְשׁ, שְׁבַדְרוּם הֵצֵד וְהַחֲלַק
 שְׁלָהֶם שְׁהוּא חֶסֶד. וְאוֹמְרִים, כָּל פְּנִיּוֹת
 שְׂאֵתָה פּוּנְהַ, אֵינּוּ אֵלָא דְרָךְ יָמִין
 לְמְזַבְתָּ, כְּדֵי לְחַבֵּר צֵד הַמְזַרְחָ לְאוֹתוֹ
 מְזַבְתָּ, וְהָהּ לוֹ לַכְּהֵן לְתַת מִתְנָה בְּתַחֲלָה

הַמְזַרְחָ, שְׁהוּא רְחִמִים. וְלְעוֹרֵר הַצְּפוּן
 בְּשִׁמְחָה אֵלָיו שֶׁל הַמְזַבְתָּ הָהוּא, וְאַחַר
 כֶּךָ בְּקֶרֶן מְעַרְבִית דְרוּמִית, לְהַכְלִיל
 אוֹתוֹ מְזַבְתָּ שְׁנַקְרָא מְעַרְבַּ בְּדָרוּם שְׁהוּא
 חֶסֶד, וְלִבְנֵי הַכֹּל מִתְנָה אַחַת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
 (שִׁיר א) שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ
 תַחֲבַקְנִי. שְׁמַאלוֹ – שֶׁל מְזַרְחָ שְׁהוּא
 צְפוּן. תַחַת לְרֵאשֵׁי – בְּתַחֲלָה. וְאַחַר כֶּךָ
 וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי – שְׁהוּא חֶסֶד.

בְּקִדְמִיתָא בְּהָהּוּא קָרְן דְּרוּמִית מְזַרְחִית דְּהָא אִיהוּ
 קִדְמָאָה לְאִינוּן דְּרִגִין וְלֹא עוּד אֶלָּא דְאַתְעָר לְגַבְהַ
 חֶסֶד בְּקִדְמִיתָא. הָא אַתְעָרוּ חֲבַרְיָא וְאַמְרוּן בְּגִין
 דְּכְתִיב (ויקרא ד') אֶל יְסוּד מְזַבַּח הָעוֹלָה מִן יְסוּד לְמִזְבֵּחַ
 שְׁל עוֹלָם (ס"א עוֹלָה) בְּלוּמַר קָרַב יְסוּד דְּאִיהוּ צְדִיק
 לְגַבְהַ, וְקָרְן דְּרוּמִית מְזַרְחִית לֹא הִיא לָהּ יְסוּד.

תָּא חָזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בִּיהוּדָה (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לְכוּ וְנִמְכְּרֵנוּ
 לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ חָב לְגַבֵּי הָהוּא יְסוּד
 וְאַפְרָשִׁיה מִהָהוּא אֶרֶץ עֵלְאָה וַיְהִיב עֵצָה לְמִזְבֵּן יְתִיהַ.
 בְּגִין כְּדָ בְּהָהּוּא חוֹלְקָא דִּי דִּיהַ לֹא הָוָה לִיהַ יְסוּד.
 וְהָכִי תַנִּינָן מָה הָוָה חוֹלְקִיהַ דִּיהוּדָה הַר הַבֵּית
 וְלִשְׁכֵּיו בְּעִזְרוֹת. וּמָה הָוָה חוֹלְקִיהַ דְּבִנְיָמִן דְּאִיהוּ
 צְדִיק לְתַתָּא אוֹלָם וְהִיכָל וּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים
 וְרִצּוּעָה נְפָקָא מִחוֹלְקִיהַ דִּיהוּדָה דְּאִיהוּ כְּלָפֵי מְזַרְחַ

לשון הקודש

וְנִמְכְּרֵנוּ לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְגַלְלָל שְׁהוּא חֶסֶד
 אֶל אוֹתוֹ הַיְסוּד וְהַפְּרִירוֹ מֵאוֹתָהּ אֶרֶץ
 עֲלִיוֹנָה וְנָתַן עֵצָה לְמַכֵּר אוֹתוֹ, מִשּׁוּם כְּדָ
 בְּאוֹתוֹ חֲלַק שְׁלוֹ לֹא הִיא לוֹ יְסוּד. וְכָד
 שְׁנִינּוּ, מָה הִיא חֲלָקוֹ שֶׁל יְהוּדָה? הַר
 הַבֵּית וְלִשְׁכוֹת וְעִזְרוֹת. וּמָה הִיא בְּחֲלָקוֹ
 שֶׁל בְּנִימִין, שְׁהוּא צְדִיק לְמַטָּה? אוֹלָם
 וְהִיכָל וּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. וְרִצּוּעָה
 יוֹצֵאת מִחֲלָקוֹ שֶׁל יְהוּדָה שְׁהוּא כְּלָפֵי

בְּאוֹתָהּ קָרְן דְּרוּמִית מְזַרְחִית, שְׁהָרִי הוּא
 רֵאשׁוֹן לְאוֹתָן דְּרִגּוֹת, וְלֹא עוּד, אֶלָּא
 שְׁהַתְעוּרָא אֵלֶיהָ חֶסֶד בְּתַחֲלָה. הָרִי
 הָעִירוֹ הַחֲבָרִים וְאַמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁכַתוּב
 (ויקרא ד') אֶל יְסוּד מְזַבַּח הָעוֹלָה – מִן יְסוּד
 לְמִזְבֵּחַהּ שֶׁל עוֹלָם וְס"א עֵלְהוּ. בְּלוּמַר, קָרַב
 יְסוּד שְׁהוּא צְדִיק אֶעֱלֶה. וְקָרְן דְּרוּמִית
 מְזַרְחִית לֹא הִיא לָהּ יְסוּד.

בַּא רֵאָה, כְּתוּב בִּיהוּדָה (בראשית לו) לְכוּ

דְּהָא דִּגְלוּ נָמִי מִמְזוּרָה הָוּה וְנִבְנִסָּה בְּחוּלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן.
 וְעָלָה אֶתְבְּנִי מִדְּבַחָא דְּהָא מִדְּבַחָא חוּלְקִיָּה דִּיהוּדָה
 הָוּה כְּדִאֲוִקִימָנָא (בראשית ל') וְתַעֲמֹד מִלְּדַת דְּקִימָא
 כּוֹרְסִיָּא עַל סְמִכוּהִי וְהוּא סְמִכָא רְבִיעָאָה לְקַבֵּל
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי רְבִיעָאָה וְכֹתִיב בָּהּ (תְּהִלִּים קי"ח)
 אֲבָן מְאֹסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

וְדוֹד בְּרִיה אַחִיד בֵּיה בְּהוּא מִזְבַּח כְּדִאֲוִקִימָנָא
 בְּרֹזָא דְּמִהִימְנוּתָא וְבִנְיָמִן הַצְּדִיק מְצַטְעָר
 עָלֶיהָ לְקַרְבָּא יְתֵה לְגַבִּיהָ, הָדָא הוּא דְּכֹתִיב (דְּבָרִים ל"ג)
 חוֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם. בְּגִין כֶּךָ זָכָה בִּנְיָמִן הַצְּדִיק
 לְתַתָּא וְנַעֲשָׂה אוֹשְׁפִיזָא לְגַבְוַרָה הָדָא הוּא דְּכֹתִיב
 (דְּבָרִים ל"ג) וּבֵין כֶּתְפָיו שָׁכַן דְּאִיהוּ חוּלְקִיָּה בְּמַעְרַב
 וְהִשְׁתָּא שְׂכִינְתָא בֵּין תְּרִין צְדִיקִים. צְדִיק לְעִילָא
 יוֹסֵף הַצְּדִיק. לְתַתָּא בִּנְיָמִן. הָאִי בַּעֲלָה דְּמִטְרוּנִיתָא

לשון הקודש

שְׂבִאֲרֵנוּ בְּסוּד הָאֲמוּנָה, וְבִנְיָמִן הַצְּדִיק
 מְצַטְעָר עָלָיו לְקַרְבֵּי אוֹתָהּ אֵלָיו. זְהוּ
 שְׂכָתוּב (דְּבָרִים לג) חוֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם.
 מִשּׁוּם כֶּךָ זָכָה בִּנְיָמִן הַצְּדִיק לְמַטָּה,
 וְנַעֲשָׂה מְאָרְחָ לְגַבְוַרָה, זְהוּ שְׂכָתוּב וּבֵין
 כֶּתְפָיו שָׁכַן, שֶׁהוּא חֵלְקוֹ בְּמַעְרַב, וְעַכְשָׁו
 שְׂכִינָה בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים. צְדִיק לְמַעְלָה –
 יוֹסֵף הַצְּדִיק, לְמַטָּה – בִּנְיָמִן. זְהוּ בַּעַל
 הַגְּבִירָה, וְזֶה הַמְאָרְחָ. לְכֵן כְּתוּב (תְּהִלִּים קי"א)

מְזוּרָה, שְׁהָרִי גַם דִּגְלוּ הִיָּה מִמְזוּרָה,
 וְנִבְנִסָּה לְחֻלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִן, וְעָלֶיהָ נִבְנָה
 הַמְזוּבָּח, שְׁהָרִי הַמְזוּבָּח חֵלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה
 הִיָּה, כְּפִי שְׂבִאֲרֵנוּ (בראשית כט) וְתַעֲמֹד
 מִלְּדַת, שְׁעָמֵד הַכֶּסֶף עַל עַמּוּדָיו, וְהוּא
 תוֹמֵךְ הַרְבִּיעִי (מַלְכוּת), כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהִיא רְבִיעִית, וְכֹתוּב בָּהּ (תְּהִלִּים קי"ח) אֲבָן
 מְאֹסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
 וְדוֹד, בְּנוֹ אָחוּ בְּאוֹתוֹ מִזְבַּח, כְּמוֹ

וְהָיָה אוֹשְׁפִיזָא. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב (תְּהִלִּים קי"ג) מוֹשִׁיבֵי
עֶקְרַת הַבַּיִת דָּא עֲלָמָא דְאַתְּכַלִּיא (ס"א דְאַתְּגַלְיָא) דָּא
שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה דְאִיהִי עֶקְרַת הַבַּיִת. עִקְרָא דְהָא
עֲלָמָא רַחֵל בֵּין תִּרְיִן צְדִיקִים לְעֵילָא וְתַתָּא.

בְּגִין כֶּךָ אֲתִקְרִי בֵי מְקוֹדְשָׁא בֵּית עוֹלָמִים. מְזַבְחָ
שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הָוּה בְּאַחְסַנְתִּיה דְּבְנִימָן. אֲבָל
כַּד שְׂרִיִיא שְׂכִינְתָּא בְּאַחְסַנְתִּיה דְּיוֹסֵף בְּשִׁילָה לֹא
קִאֲרִי לָהּ בֵּית עוֹלָמִים דְּהָא עוֹלָם הוּ"ד לְעֵילָא וְתַתָּא
אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה דָּא שְׂכִינְתָּא בְּגִין כֶּךָ הַלְלוּיָהּ.

תָּא חַוִּי, כַּד אֲזַדְבָּן הָהוּא צְדִיק לְמַצְרַיִם בְּנִימָן
אֲחֻזְיָה הָוּה צְדִיק לְתַתָּא וְנָטַל אֲתֵרִיָּה דְלָא
לְאַתְפְּנָמָא וְלֵאֲיִנוּן עֲשָׂרָה בְּנִין דְּהָווּ לִיה קָרָא לֹון
עַל שְׁמִיה דְּהָהוּא צְדִיק כְּדֵאֲוִקְמוּהּ חֲבֵרִיִיא כְּלַע
עַל שֵׁם שְׂנַבְלַע בֵּין הָאֻמּוֹת בְּגִין כֶּךָ תִּנְיָן הִיסוּד

לשון הקודש

וּלְמַטָּה. אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה - זוֹ שְׂכִינְתָּה,
וְלָכֵן הַלְלוּיָהּ.

בַּא רְאָה, בְּשִׁנְמֵכָר אוֹתוֹ צְדִיק
לְמַצְרַיִם, בְּנִימָן אֲחֻזְיָה הָוּה צְדִיק לְמַטָּה,
וְנָטַל מְקוֹמוֹ שְׂלֵא לְהַפְגֵם, וְלֵאֲוֹתָם
עֲשָׂרָה בְנִים שְׁהִיוּ לוֹ קָרָא לְהֵם עַל שְׁמוֹ
שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּ הַחֲבֵרִים.
כְּלַע - עַל שֵׁם שְׂנַבְלַע בֵּין הָאֻמּוֹת. לָכֵן
שְׂנִינּוּ, הִיסוּד הָוּה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָל

מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת, זֶה עוֹלָם שְׂמַתְכַלָּה
וס"א שְׂמַתְגַּלְהוּ, זוֹ שְׂכִינְתָּה תַתְּהוֹנָה שְׁהִיא
עֶקְרַת הַבַּיִת. עֶקֶר הָעוֹלָם הָוּה רַחֵל בֵּין
שְׁנֵי צְדִיקִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

לָכֵן נִקְרָא בֵּית הַמְּקוֹדֵשׁ בֵּית עוֹלָמִים.
הַמְּזַבְחָ שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הָוּה בִּירְשָׁתוֹ שֶׁל
בְּנִימָן, אֲבָל כְּפִשְׁרָתָה שְׂכִינְתָּה בִּירְשָׁתוֹ
שֶׁל יוֹסֵף בְּשִׁילָה, לֹא קוֹרָא לָהּ בֵּית
עוֹלָמִים, שְׁהִרִי עוֹלָם הוּד הוּא לְמַעְלָה

הָיָה מְהֵלֶךְ עַל פְּנֵי כָּל הַמְּעַרְבֵי וְעַל פְּנֵי כָּל הַצִּפּוֹן
 אוֹכֵל בַּמִּזְרָח חֲצֵי אָמָה וּבַדְרוֹם חֲצֵי אָמָה בְּגִין
 דְּחֻלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן הָיָה מְעַרְבֵי בְּגִין כֶּךָ אֵית לִיה
 יְסוֹד דְּהָא הוּא שְׁלִיט הָיָה לְגַבֵּי הַהוּא צְדִיק יְסוֹד
 עוֹלָם אֲבָל בְּחֻלְקִיָּה דִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מִזְרָח לָא הָיָה
 לִיה יְסוֹד דְּהָא אִיהוּ אֶרְחֻקִּיָּה מְנִיָּה דִּיהֵב עֲצָה
 לְמוֹפְנֵיה לְמַצְרִים.

תָּא חַיִּי, סְדְרָא דְדִּנְגְלִים תְּרֵי הוּא סְחָרְנֵי הַהוּא
 מְדַבְּחָא דְעוֹלָה דְאַקְרֵי מִשְׁכְּנָא. יְהוּדָה
 וְדִסְמִיכִין לִיה בַּמִּזְרָח. וּמֵאן סְמִיכִין יִשְׁשָׁכַר דְּאִגִּין
 עָלֶיהָ בְּחִילָא דְאַזְרִייתָא. וּלְבַתָּר זְבִלוֹן דְּסְמִיךְ
 לְיִשְׁשָׁכַר דִּיהֵב לֹון מְלֵאֵי וְחִילָא לְאַתְעֵסְקָא
 בְּאַזְרִייתָא. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּבִנְיָמִן לְמַעַרְב. רְאוּבֵן
 וְדִסְמִיכִין לִיה בַּדְרוֹם הֵן וְדִסְמִיכִין לִיה בַּצִּפּוֹן.

לשון הקודש

אותו מזבח העולה שנקרא משכן.
 יהודה והסמוכים לו במזרח. ומי
 הסמוכים? יששכר שמגן עליו בכה
 התורה. ואחר כך זבולון שסמוך
 ליששכר, שנתן להם מלאי וכח
 להתעסק בתורה. אפרים ומנשה
 ובנימין למערב. ראובן והסמוכים לו
 בדרום. דן ושממוכים לו בצפון.

המערב ועל פני כל הצפון, אוכל
 במזרח חצי אמה ובדרום חצי אמה,
 משום שחלקו של בנימין היה במערב,
 לכן יש לו יסוד, שהרי הוא היה שליט
 אל אותו צדיק יסוד עולם, אבל בחלק
 של יהודה שהוא מזרח, לא היה לו
 יסוד, שהרי הוא הרחיקו ממנו, שנתן
 עצה למכרו למצרים.

בא ראה, סדר הדגלים הרי הוא סביב

וְתָא חָזִי כְּתִיב בֵּיהּ בְּהִתּוּא צְדִיק (בראשית ל"ז) **וְהוּא**
נָעַר אֶת אֶת בְּנֵי בְלָחָה וּכְתִיב בְּבָנֵי לָאָה (שם)
 וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ בְּגִין כֶּד תְּנִינָן הַאי יוֹסֵף הָיָה מְהֻלָּךְ
 עַל פְּנֵי כָל הַמְּעַרְב דְּהָא חוֹלְקִיה דְּאֲחֵי דְנָטַר הֵתוּא
 אֲתָרָא וּדְבָנֵי הָזָה. וְעַל פְּנֵי כָל הַצָּפוֹן בְּגִין דְּתַנְהוּ
 דְּהוּוּ שָׂרְאָן בַּצָּפוֹן לָא הוּוּ שְׁנֵאִין לִיה. אוֹכֵל בַּמִּזְרַח
 חֲצֵי אִמָּה. בְּגִין דְּעָבַד יְהוּדָה פִּלְגוּ הַצָּלָה וְאָמַר מַה
 בָּצַע וְלֹא שָׁבַק (ל"ז) לְמַקְטִלִּיה. וּבְדָרוּם חֲצֵי אִמָּה בְּגִין
 דְּרֵאוּבֵן אָמַר (בראשית ל"ח) לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם וְגַד נָמִי
 דְּהָזָה שְׂרֵי תַמָּן לָא הָזָה סְנֵי לִיה.

תָּא חָזִי בְּמָה עֲקִימִין אֵינּוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְלָא בְּעָאן
לְאֲשֶׁתְּדָלָא בְּאַרְחָא דְחַיֵּי דְאוּרִית לֹזֵן קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא לְבָנֵי וְאַזְהַר לֹזֵן עָלָה וְאָמַר (יהושע א') **וְהִגִּיתְ**
בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה דְלִית לָךְ רִשׁוֹ לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה.

לשון הקודש

בָּצַע, וְלֹא הַשְׂאִיר (אוֹתָם) לְהַרְגֵי אוֹתוֹ.
 וּבְדָרוּם חֲצֵי אִמָּה, מְשׁוּם שְׂרֵאוּבֵן אָמַר
 לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם. וְגַם גַּד שְׁהִיָּה חוֹנָה
 שָׁם, לֹא הָיָה שׁוֹנָא אוֹתוֹ.

בַּא רֵאָה בְּמָה עֲקָמִים הֵם בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא
 רוֹצִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּדָרְךְ דְּחַיִּים שְׁהוּרִישׁ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנֵי, וְהוּזְהִיר אוֹתָם
 עָלֵיהֶם וְאָמַר (יהושע א') וְהִגִּיתְ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה,
 שְׂאִין לָךְ רִשׁוֹת לְהַפְרִיד יוֹם מְלִילָה. וְלִכְּנֵן

וּכְבֹּא וּרְעָה, כְּתוּב בְּאוֹתוֹ צְדִיק (בראשית לז)
 וְהוּא נָעַר אֶת אֶת בְּנֵי בְלָחָה, וּכְתוּב בְּבָנֵי
 לָאָה וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ. לִכְּנֵן שְׁנִינּוּ, הִסְוֹד הָזָה
 הָיָה מְהֻלָּךְ עַל פְּנֵי כָל הַמְּעַרְב, שְׁהִירֵי
 חֶלֶק אֲחֵי שְׁשֹׁמֵר אוֹתוֹ מְקוּם וְשַׁל בְּנֵי
 הָיָה. וְעַל פְּנֵי כָל הַצָּפוֹן, מְשׁוּם שְׁאֵלוֹ
 שְׁהִיוּ שְׂרוּיִים בַּצָּפוֹן לֹא הָיוּ שׁוֹנָאִים
 אוֹתוֹ. אוֹכֵל בַּמִּזְרַח חֲצֵי אִמָּה, מְשׁוּם
 שְׁהִיְהוּדָה עֲשָׂה חֲצֵי הַצָּלָה. אָמַר (שם) מַה

וּבְנִין כָּךְ יְהוּדָה אָף עַל גַּב דְּחֻלְקִיהָ וְעַדְבִּיהָ הָוָה
 מְעַרְבֵי דְאִיהוּ לִילָה כִּד הָוָה שְׁאִרֵי סַחְרֵינִיהָ הָהוּא
 מְשַׁנָּא אֶתְדַבֵּק בַּמִּזְרַח דְּאִיהוּ יוֹם וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רְמִזוּ לִיהּ וְאָמַר לִיהּ (דְּבָרִים ל') וּבַחֲרַתְּ בַּחַיִּים דְּלֹא
 לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה וּמֵאן דְּפָרִישׁ לֹזֵן גָּרִים מוֹתָא.
 וּבַהֲהוּא חוּבָה מִיתוּ בְּנוֵי בְּנֵין דְּחַבִּילוּ אוֹרְחֵיהוֹן וְלֹא
 דְּבִיקוּ יוֹם בְּלִילָה בְּנֵין דְּלֹא אֲשַׁתְּדְּלוּ כְּדָקָא תָּוִי
 לְחַפְרָא תוֹרָא בְּסַמְקָא בְּנֵין לְבַפְרָא הָהוּא חוּבָה
 דִּילִיהּ דְּאַפְרִישׁ לֹזֵן בְּקַדְמִיתָא.

כִּד זַבִּין לְהָהוּא צַדִּיק דְּאַקְרִי יוֹם דְּאַפְרָשִׁיהּ מִפְּנֵסַת
 יִשְׂרָאֵל דְּאַקְרִי לִילָה. וְרְמִזוּ לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְקַרְבָּא מִזְרַח בְּמַעְרַב וְאָמַר לִיהּ (בַּמִּדְבָּר ב') וְהַחֲוֹנִים
 קִדְמָה מִזְרָחָה דְּגַל מַחְנֶה יְהוּדָה לְקַרְבָּא מִזְרַח
 לְמַעְרַב לְמִיתָב לִיהּ שְׁפַע בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא.

לשון הקודש

אדם כְּדִי לְכַפֵּר אוֹתוֹ חֲטָא שְׁלוּ,
 שְׁהַפְרִידֶם בַּתְּחִלָּה.

בְּשִׁמְכֵר אֶת אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנַקְרָא יוֹם,
 שְׁהַפְרִידוּ מִכְּנֵסַת יִשְׂרָאֵל שְׁנַקְרָאת
 לִילָה. רְמִזוּ לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַרְבֵי
 מִזְרַח בְּמַעְרַב, וְאָמַר לוֹ, (בַּמִּדְבָּר א)
 וְהַחֲנִים קִדְמָה מִזְרָחָה דְּגַל מַחְנֶה
 יְהוּדָה, לְקַרְבֵי מִזְרַח לְמַעְרַב לְתַת לוֹ
 שְׁפַע בְּרַכּוֹת מְלַמְעָלָה.

יְהוּדָה, אָף עַל פִּי שְׁחַלְקוּ וְגוֹרְלוֹ הָיָה
 מְעַרְבֵי, שְׁהוּא לִילָה, כְּשֶׁהָיָה שׁוֹרֵה סָבִיב
 אוֹתוֹ הַמְשַׁכֵּן, גִּדְבַק בַּמִּזְרַח שְׁהוּא יוֹם.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְמִזוּ לוֹ וְאָמַר לוֹ (דְּבָרִים
 ט) וּבַחֲרַתְּ בַּחַיִּים. שְׁלֹא לְהַפְרִיד יוֹם
 מְלִילָה. וּמִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם גּוֹרֵם לְמוֹת,
 וּבְאוֹתוֹ חֲטָא מִתּוֹ בְּנֵיו, מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁחִיתוּ
 דְרָכָם וְלֹא חִבְּרוּ יוֹם עִם לִילָה, מִשּׁוּם
 שְׁלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ כְּרָאוּי לְחַפְרֵי לְבָן עִם